

Datum van de excursie:

19 December 2015

Bezochte gebied:

Oostvaardersplassen, 5600 ha wetland tussen Almere en Lelystad, Excursie van 12.00 tot 16.30 uur

Begeleider:

Robert de Groot

Nederlandse naam	English name	Scientific name
Fuut	Great Crested Grebe	<i>Podiceps cristatus</i>
Aalscholver	Great Cormorant	<i>Phalacrocorax carbo</i>
Grote zilverreiger	Great Egret	<i>Casmerodius albus</i>
Blauwe reiger	Grey Heron	<i>Ardea cinerea</i>
Knobbelzwaan	Mute Swan	<i>Cygnus olor</i>
Kolgans	White-fronted Goose	<i>Anser albifrons</i>
Grauwe gans	Greylag Goose	<i>Anser anser</i>
Brandgans	Barnacle Goose	<i>Branta leucopsis</i>
Smient	(Eurasian) Wigeon	<i>Anas penelope</i>
Wilde eend	Mallard	<i>Anas platyrhynchos</i>
Krakeend	Gadwall	<i>Anas strepera</i>
Slobeend	(Northern) Shoveler	<i>Anas clypeata</i>
Wintertaling	(Common) Teal	<i>Anas crecca</i>
Kuifeend	Tufted Duck	<i>Aythya fuligula</i>
Brilduiker	(Common) Goldeneye	<i>Bucephala clangula</i>
Nonnetje	Smew	<i>Mergellus albellus</i>
Middelste zaagbek	Red-breasted Merganser	<i>Mergus serrator</i>
Grote zaagbek	(Common) Merganser	<i>Mergus merganser</i>
Blauwe kiekendief	Hen Harrier	<i>Circus cyaneus</i>
Bruine kiekendief	Marsh Harrier	<i>Circus aeruginosus</i>
Buizerd	(Common) Buzzard	<i>Buteo buteo</i>
Zeearend	White-tailed Eagle	<i>Haliaeetus albicilla</i>
Torenvalk	(Common) Kestrel	<i>Falco tinnunculus</i>
Waterhoen	Moorhen	<i>Gallinula chloropus</i>
Meerkoet	(Common) Coot	<i>Fulica atra</i>
Kievit	Northern Lapwing	<i>Vanellus vanellus</i>
Kokmeeuw	Black headed Gull	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>
Stormmeeuw	(Common) Gull	<i>Larus canus</i>
Zilvermeeuw	Herring Gull	<i>Larus argentatus</i>
Houtduif	Wood Pigeon	<i>Columba palumbus</i>
IJsvogel	(Common) Kingfisher	<i>Alcedo atthis</i>
(H) Winterkoning	Wren	<i>Troglodytes troglodytes</i>
(H) Roodborst	Robin	<i>Erithacus rubecula</i>
Merel	Blackbird	<i>Turdus merula</i>
Pimpelmees	Blue Tit	<i>Parus caeruleus</i>
Koolmees	Great Tit	<i>Parus major</i>
Spreeuw	(Common) Starling	<i>Sturnus vulgaris</i>

Flevo Birdwatching

Gaai	(Eurasian) Jay	<i>Garrulus glandarius</i>
Ekster	Magpie	<i>Pica pica</i>
Raaf	(Common) Raven	<i>Corvus corax</i>
Zwarte kraai	Carrion Crow	<i>Corvus corone</i>
..
39	2	41
Soorten waargenomen / Species observed	(H) = Alleen gehoord / Heard only	Total

Opmerkelijk: Duizenden Brandganzen of 1 IJsvogel?

Weer: Grijs weer, veel te warm voor de tijd van het jaar. 14 °C Wind uit ZW, 2 Beaufort Beetje motregen, of miezer.

Nummers tussen haakjes corresponderen met nummers op de kaart hieronder. Groene tekst is algemene beschrijving, zwart is waargenomen op excursie

Vanaf het gebouw "Oostvaarders" rijden we langs de hekken van het park, in westelijke richting. Een Buizerd zit doodgemoedereerd op een lantarenpaal en laat zich goed bekijken.

Westeinde van Jeroen van den Boschpad. Een stuk fietspad dat je in de zuidwestelijke hoek van het gebied brengt. Aan het begin links een bosschage van Meidoorn, en rechts de naargeestige dode bomen die uit een rietveld lijken te steken. Klein eilandje in een smal meer heeft meestal eenden, ganzen en Aalscholvers: En dat laatste klopt, we zien Slobeend, Wintertaling, Grauwe Gans en Aalscholver. Boven het riet kantelt een kiekendief, met de grote witte vlek op de stuit, en de solide manier van vliegen, niet zo elastisch als een Grauwe, met bredere vleugels ook, moet dit een vrouwtje Blauwe Kiekendief zijn. Een vrouwtje Bruine Kiekendief vliegt erbij in de buurt. Alarmerende merels op de terugweg, maar zo vreselijk bedreigend kunnen wij toch niet zijn, misschien denken ze dat de Torenavalk ter plaatse voor hen een bedreiging vormt. Ze moesten toch beter weten. Vanaf de parkeerplaats rijden we langs de rand van het bedrijvengebied en de gevangenis naar de Oostvaardersdijk, in een oksel tussen de twee dijken liggen veel Futen, Kuifeenden en een enkele Middelste Zaagbek. Het is een vrouwtje. Verder over de dijk rijdend zien we meer kleine groepjes van die zaagbekken, maar nu ook met mannetjes erbij.

Parking Zuid (16) Parkeerplaats met inrit die haaks staat op de Oostvaardersdijk, voorzichtig. Naast de dijk is er een tien meter brede rietrand, natuurlijk afhankelijk van seizoen een kans op Blauwborst, Waterral, maar vaak doortrekkende vogels, de Oostvaardersdijk is een trekroute voor zangvogels maar ook voor Koekoek, Boomvalk, Sperwer. Het blijft hier opletten. In het ondiepe meer staat een lange rij struiken die als broedkolonie dienen voor Aalscholvers, maar ook voor Lepelaar en zeker als roest voor deze soorten en Grote Zilverreiger : De nesten zijn verlaten, en we zien er niet zo heel veel, wel bekers koffie en thee. Er staat hier ook een Torenavalk te bidden, die duikt een paar maal, maar lijkt niet succesvol. Gek dat de uitdrukking "staat te bidden" gebruikt wordt voor "op één plaats in de lucht vliegend blijven, om te jagen". Niks bidden, moord op muizen. Aan de IJsselmeerkant een enkel Kokmeeuw, wat Aalscholvers en kleine groepjes Meerkoet, Kuifeend en de al eerder genoemde Middelste Zaagbekken.

Parking Noord (17) Ruime parkeerplaats met makkelijke inrit. Aan de oostkant van de parkeerplaats is in de verte, op 3.1 km afstand, het nest van de Zeearend te zien. Dichterbij op het ondiepe meer zelden heel veel vogels, maar bij een sterke westenwind willen grote groepen duikeenden (Kuif en Tafel) en Slobeend wel eens schuilen. Het water van dat meer is ondiep en wordt snel troebel door golfslag die modder opwerfelt. Aan de kant van het IJsselmeer ligt een schuilhaven met steigers en golfbrekers. In de zomer heel veel Visdieven, maar ook Noordse Sterns, Kokmeeuwen, Stormmeeuwen en broedende Holenduiven op de golfbreker. De struiken iets meer naar het noorden beschutten soms grote groepen waadvogels, tientallen Watersnippen : We zien de Zeearend, maar die zit heel ver weg in de dode staken midden in het gebied.

Jammer dat er van zo'n majestueuze vogel alleen maar een grijs vlekje overblijft. Hier is het aan de IJsselmeerkant ook weer beter. Op de strekdam zitten zelfs twee mannen Grote Zaagbek, donker groenzwarte kop, zalmroze zijkant, rode snavel. Er zwemmen Krakeenden, Futen, vrouwtjes Nonnetje. Eigenlijk heten die nu officieel Non, maar dat kan ik nog moeilijk uit de strot krijgen. Klinkt te veel naar Charles de Gaulle. Overigens zien we ook op andere plaatsen Nonnetjes, maar alleen maar vrouwtjes, geen enkele man, terwijl die normaal het best opvallen. Op een eilandje zit een bruin vlekje, dat een Watersnip had kunnen zijn, maar we vergeten om er dichterbij te lopen om het dier beter te bekijken. Ook Middelste Zaagbekken en op de steiger Stormmeeuwen.

Keersluisplas en Bovenwater(9) De eerste ligt ten zuiden van de Knardijk, is ondiep, troebel en vaak goed voor Slobeenden en Lepelaars. Deze plas vriest snel dicht en dan verdwijnen de vogels ook allemaal. De ander kant van de dijk heeft het diepere Bovenwater, met waterplanten, helderder. In de winter langer open, en dan goed voor Brilduiker, Nonnetjes, Fuut en vaak Rosse Stekelstaartend. In trektijd soms honderden Zwarte Sterns en Dwergmeeuwen. Let ook op kleine fuutachtigen: Dodaars en Geoorde Fuut, zelfs vaak in prachtkleed en dan onmiskenbaar, in de winter soms ook Kuifduiker. Het water op de ondiepe plassen is erg knobbelig, en bij een vluchtige scan over het water is er niet veel te zien. We concentreren ons daarom op het Bovenwater. Inderdaad hier vrouwen Nonnetje. Fuut, een Brilduiker, gelukkig een man, die echt onmiskenbaar is. (De IJslanse Brilduiker daargelaten, die is overigens nog nooit in Nederland gezien). Aalscholvers, ook midden op het meer. Soms zwemmen die onder zo'n hoek en in zulk licht dat je nog een keer moet kijken om er zeker van te zijn dat je niet naar een duiker kijkt. Verder rijdend langs de Knardijk zien we een eerste Edelhert, behoorlijk verscholen, het duurt even voordat we zelfs het gewei zien, het is dus een Bok. Zolang hij aan deze kant blijft, zal er niet op worden geschoten, maar aan de noordkant wordt het straks weer gevaarlijker voor ondervoede Edelherthen. Daarbij wel de kanttekening dat we geen enkel dier in slechte conditie hebben gezien, bij deze temperaturen groeit zelfs het gras nog een beetje. Ook nog even naar het eind van de Knardijk bij de sluis in de Lage Vaart gekeken. Heel even liet zich een Dodaars zien, maar ondanks meerdere minuten wachten kwam het dier niet in beeld voor de klanten.

Oostvaardersveld met Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: Grote Zilverreiger, een heel lichte Buizerd in een boom, en ook een Buizerd die stond te bidden. Dat doen Ruigpoten vaker dan Gewone Buizerds, maar dit was een gewone. Geen wit op de staart en te wijd verspreid donker van voren. Slobeenden, Krakeenden, Wintertaling in de vijvers. De Konik komen ook mooi in beeld, grijs-bruin-grijs, allemaal gezond.

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherthen en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen er om heen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrund loopt hier ook meestal in beeld: En nu in groten getale: Edelhert, Konik en Heckrund. Honderden tonnen grote grazers, maar ook: duizenden Brandganzen, een lang zwart-wit-grijs lint van bewegende vogels. Nog imposanter wanneer er ineens paniek uitbreekt en alles op de wieken gaat. De reden van de paniek is niet duidelijk, er vliegt geen roofvogel in de buurt en we zien geen Vos. Het rondje vliegen duurt niet heel lang, en binnen de kortste keren zijn ze allemaal weer aan het eten. Een klein Raven vliegt in de buurt, maar er liggen geen kadavers, dus moeten ze her en der wat klein voedsel oppikken. Het begint nu al wat donkerder te worden en we gaan verder richting het beginpunt. In een luzerne-akker stort een Buizerd zich op een prooi. Het duurt even voordat de vogel weer opstijgt, maar zonder prooi. Of is die dan al naar binnen geslokt? De krop komt niet in beeld, dus we kunnen het niet bevestigen noch ontkennen.

Oostvaarder(1), NME Centrum gemeente Almere. Twee verdiepingen vogelplezier. Op de eerst verdieping een zaal met glazen ramen die een goed uitzicht biedt op de Oostvaardersplassen. Soms, in de zomer, kunnen de ramen opengeschoven. Op de tweede verdieping ligt het Kraaiennest, een open balkon, wel met een dak erboven, maar zonder de vertekening die zelfs de beste ruiten toch nog altijd geven. Op de eilandjes in het meer voor dit gebouw broeden Kluut, Kievit, Kleine Plevier: Altijd zijn er Grauwe Ganzen en het spektakel van een Vos in de lente die de gansjes belaagt. Goede kans op meerdere soorten roofvogels,

Flevo Birdwatching

Zeearend, Slechtvalk, Bruine Kiekendief maar ook Sperwer, Havik, Buizerd en soms, voor een paar dagen in de herfst Visarend: Vanaf het Kraaiennest, uitkijken naar het noorden over de vlakte. Ook hier veel herten en een grote compacte kudde Konik. Geen Zeearend, ook niet onder deze andere hoek. We zien wel Smienten, en langs de oever iets vreemds. Wat vogels staan getweën heel dicht achter elkaar en dan ziet het er plots een heel ander beest uit. Maar Swarovski biedt uitkomst, en het raadsel sputtert uit als twee Wilde Eenden. Wel weer Buizerd, maar die waren vandaag toch al eerder opvallend in beeld. We schudden handen en ieder gaat zijns weegs, onderweg nog even de ruitenwissers aan.

Meer weten? Boeken over de Oostvaardersplassen:

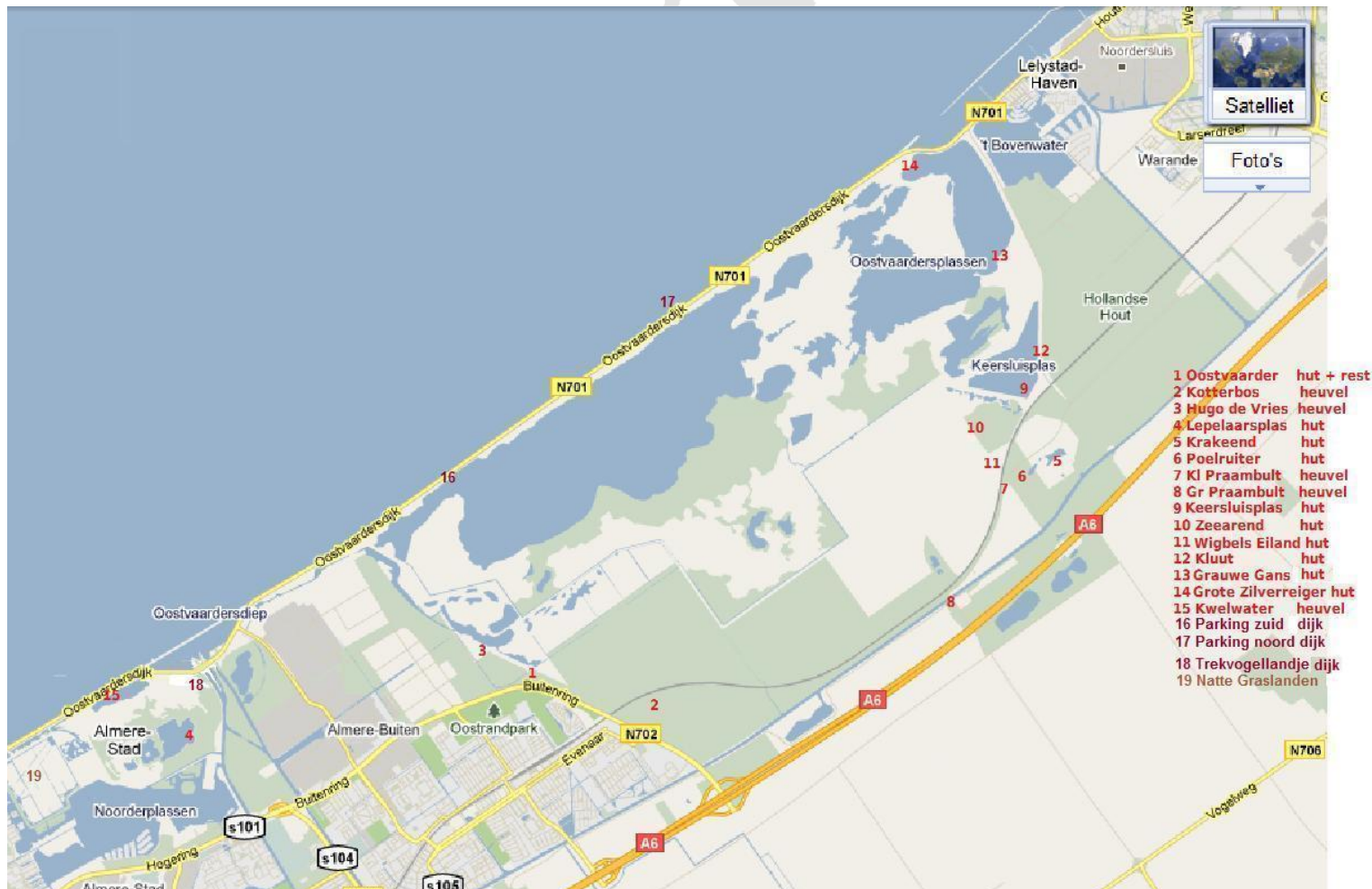
Titel: De Oostvaardersplassen, voorbij de grenzen van het vertrouwde. Fotografie: Ruben Smit.
Tekst: Rinske Hillen en Jan Daan Hillen, in samenwerking met Frans Vera. ISBN 978-90-

816300-1-6.

Titel: Oostvaardersplassen, nieuwe natuur op oude zeebodem. Samenstelling: Bremer, P., Berg, L van den, Euverman, G., Wigbels, V., Tempel, J. Uitgever: Staatsbosbeheer ISBN: 90-805009-2-5

Hutten en uitkijkheuvels in Flevoland, in of bij het gebied van de Oostvaardersplassen.

Excursie in opdracht van
Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI BIRDWATCHING

